

Модуль 3. Хореографія освіти: стандартизація чи персоналізація?

Лекція 44. Стандартизовані тести: панацея в оцінюванні?

Діагностика вкрай важлива річ у багатьох сферах діяльності. Приміром, лікування не дасть жодних позитивних результатів, якщо діагноз поставлений неправильно. Так само в освіті – ми маємо знати рівень навчальних досягнень наших учнів. Ми маємо бути певні, що наші освітні зусилля забезпечили запланований результат. Найпоширенішим способом діагностики навчальних досягнень є тестування.

Тестування – цілеспрямоване, однакове для всіх учнів обстеження, яке проводиться у жорстко контрольованих умовах і дозволяє об'єктивно вимірювати навчальні досягнення.

Для тестування створюються стандартизовані завдання (тести) на вибір однієї правильної відповіді на запитання. Тестові завдання бувають різних форм та видів, проте вони, як правило, перевіряють знання та усталені способи діяльності. Що ми можемо перевірити за допомогою стандартизованого тестування?

- Фактологічні, концептуальні та процедурні знання.
- Стандартні процедури (послідовність дій).

Це завжди треба мати на увазі, використовуючи тести. Чим прекрасні тести?

- Усувається суб'єктивний фактор під час оцінювання. Вчителю не закинеш, що когось недооцінив, а когось переоцінив. Однак, це не означає, що тести цілковито об'єктивні: у самих завданнях відбиваються суб'єктивні уподобання авторів.
- Тестування просте у використанні: за 15-20 хвилин всі оцінені й жодних проблем із наповнюваністю журналу оцінками.
- Тестування доступне: мільйони можна оцінити протягом кількох годин, а також немає жодних перешкод для вчителя до застосування тестів.
- Можна автоматизувати процедуру тестування (створити спеціальне програмне забезпечення).

- На підставі отриманих балів можна скласти рейтинг, розставити всіх по місцях.

Як бачимо, тест – це магічний інструмент, який надає «об'єктивні» дані для ухвалення рішень. Під час ЗНО протягом 2-3-х годин оцінюються мільйони учнів. Проте, всі експерти, яких мені доводилось читати, сильно критикували захопленість стандартизованими тестами в освіті. Тоні Вагнер і Тед Дінтерсміт заявляли наступне: «Допоки від тестів залежатиме значно більше, аніж має залежати, вони залишаються ворогом справжньої освіти». Щодо проблеми тестування Е. де Боно висловив також надзвичайно плідну думку: «Вимірювання видається надійною річчю, навіть якщо ми не до кінця розуміємо, що саме ми вимірюємо». Аналогічну думку висловлював і Роберт Стернберг: «Як не збільшуй зображення на кіноплівці, від цього воно не стає реальнішим».

Важливо усвідомлювати, що тести оцінюють так звані точкові результати навчання (зун – знання, уміння, навички), але нічого не скажуть про досягнення векторних цілей навчання (творчість, розумові навички, планування та здатність досліджувати тощо). Ті, хто добре складає стандартизовані тести, – це не ті, хто забезпечує прогрес суспільства. Останніх відрізняє уміння помічати та розв'язувати проблеми. Саме за ступенем важливості розв'язаних проблем судять про науковців.

Захоплення стандартизованими тестами знищує здатність учнів творчо мислити та грати у своїй уяві можливостями. Стандартизовані тести легко дозволяють розставити учнів у ранги, але не дозволяють та не сприяють розвиткові тих здібностей, що забезпечують поступ у ХХІ столітті – розумових навиків, творчих здібностей, навичок взаємодії тощо.